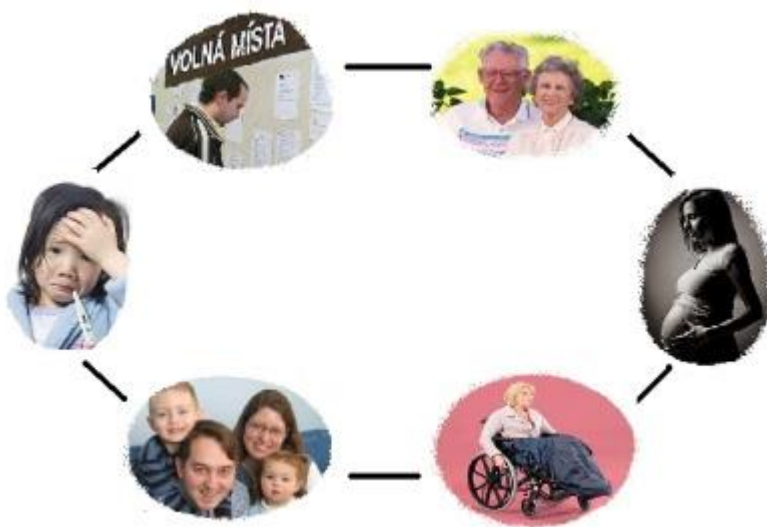

Informace o vyplacených dávkách v resortu MPSV ČR

v červnu 2013

Obsah:	strana
1) Vývoj počtu důchodců a výdajů důchodového pojištění	2
2) Vývoj výdajů na dávky nemocenského pojištění a vývoj dočasné pracovní neschopnosti	5
3) Vývoj vyplacených dávek v rámci podpory v nezaměstnanosti	9
4) Vývoj výdajů na dávky ze systému pomoci v hmotné nouzi, dávky pro osoby se zdravotním postižením a příspěvek na péči	11
5) Dávky státní sociální podpory a pěstounské péče – vybrané údaje o počtu a objemu vyplacených dávek	15
6) Souhrnný přehled vývoje výdajů na sociální dávky a příjmů z pojistného	19

1) Vývoj počtu důchodců a výdajů důchodového pojištění

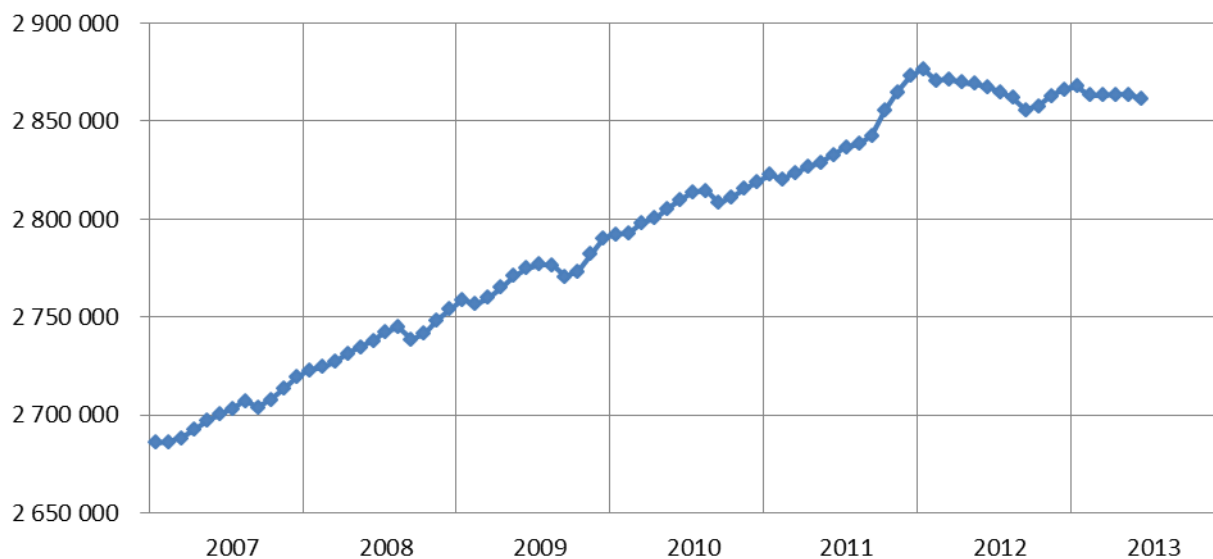
Výdaje na důchody činily v červnu 2013 cca **30,4 mld. Kč**. Tato částka byla o 0,3 mld. Kč (tj. o 0,9 %) **nižší** než výdaje na důchody **ve stejném období předchozího roku**. Výdaje za leden až červen 2013 byly o cca **3,4 mld. Kč nižší** (tj. o 1,9 %) než ve stejném období roku 2012. **Od počátku roku 2013 bylo na důchody celkem vyplaceno 179,4 mld. Kč**, což bylo **46,8 %** z částky uvedené v upraveném státním rozpočtu (383 493,1 mil. Kč).

Na starobní důchody bylo od počátku roku 2013 vyplaceno 144,7 mld. Kč, to znamenalo meziroční pokles o cca 1,7 mld. Kč (o 1,2 %). K meziročnímu poklesu došlo i u ostatních druhů vyplácených důchodů (vyjma invalidních důchodů ve druhém stupni). Tato situace byla způsobena **především zvýšenou zálohou** (poskytnutou v prosinci 2012 ve výši **6,9 mld. Kč**) **na výplatu důchodů** v prvních dnech ledna 2013 (tato záloha byla vyúčtována a uvedena ve statistice v prosinci 2012), což zároveň **ovlivňuje** vykázanou **výši výdajů na důchody od počátku roku 2013**.

Výdaje související s **valorizací důchodů** (proběhla v lednu 2013) činily v červnu 2013 cca **377,4 mil. Kč**, od počátku **roku 2013** se celkem jednalo o cca **2 285,0 mil. Kč**.

V červnu 2013 pobíralo důchod celkem **2 861,5 tis. osob** (o 1,9 méně než v květnu 2013, meziročně o 6,1 tis. méně). Počet důchodců se starobním důchodem se meziročně zvýšil o 2,7 tis. Počet osob s předčasným starobním důchodem, které ještě nedosáhly důchodového věku, se meziročně snížil téměř o jednu třetinu - z cca 92 tis. na 66 tis. z celkového počtu důchodců (532,9 tis.), kteří odešli do předčasného důchodu. Celkový počet důchodců s invalidními a pozůstalostními důchody meziročně poklesl. Absolutně nejvyšší **meziroční pokles** byl zaznamenán u celkového **počtu invalidních důchodců** – o 6,2 tis. (z hlediska stupně invalidity došlo v červnu 2013 k meziročnímu snížení počtu invalidních důchodců ve třetím stupni o 11,3 tis., naopak počet důchodců ve druhém stupni invalidity se zvýšil o 3,4 tis. a v prvním stupni invalidity o 1,7 tis.).

Graf 1.1: Vývoj celkového počtu důchodců v jednotlivých měsících let 2007 až 2013

Poznámka: zvýšení tempa růstu celkového počtu důchodců ve druhé polovině roku 2011 souviselo zejména s tzv. malou důchodovou reformou, v důsledku které došlo k intenzivnějšímu zvýšení počtu důchodců s předčasným starobním důchodem (důchodci, kteří se domnívali, že je pro ně výhodnější odejít ještě před touto reformou, zažádali o předčasný důchod do září 2011); od ledna 2012 zároveň došlo (společně s přirozeným úbytkem) k oslabení početního potenciálu osob odcházejících do starobního důchodu a tím k postupnému poklesu (do září 2012) celkového počtu důchodců

Tabulka 1.1: Počty důchodců a výdaje na dávky důchodového pojištění

Druh důchodu	Počet důchodců* (v tis.)		Meziroční index v %	Vyplaceno v období (mil. Kč)**		Meziroční index v %	Vyplaceno od počátku roku (mil. Kč)**		Meziroční index v %
	červen 2012	červen 2013		červen 2012	červen 2013		2012	2013	
Starobní	2 337,5	2 340,2	100,1	24 599,6	24 535,5	99,7	146 459,6	144 717,6	98,8
Invalidní	441,2	435,0	98,6	3 801,9	3 633,7	95,6	22 809,1	21 532,4	94,4
- III. stupeň	221,5	210,2	94,9	2 347,5	2 192,9	93,4	14 157,7	13 062,8	92,3
- II. stupeň	60,7	64,1	105,6	439,4	446,3	101,6	2 586,0	2 613,9	101,1
- I. stupeň	159,0	160,7	101,1	1 015,0	994,5	98,0	6 065,4	5 855,7	96,5
Vdovský	34,7	32,7	94,2	1 794,6	1 737,9	96,8	10 677,0	10 317,4	96,6
Vdovecký	6,9	6,8	98,6	204,8	204,3	99,8	1 205,3	1 202,4	99,8
Sirotčí	47,3	46,8	98,9	282,6	281,7	99,7	1 667,4	1 637,3	98,2
CELKEM	2 867,6	2 861,5	99,8	30 683,6	30 393,1	99,1	182 818,4	179 407,1	98,1

Zdroj: ČSSZ

* bez důchodů vyplácených do ciziny

** celkové výdaje nezahrnují zálohy poštám

2) Vývoj výdajů na dávky nemocenského pojištění a vývoj dočasné pracovní neschopnosti

Výdaje na všechny čtyři **dávky nemocenského pojištění činily v červnu 2013 cca 1,7 mld. Kč.** Při meziročním porovnání se jednalo o **nárůst o 41,5 mil. Kč** (způsobený zejména vyššími náklady na nemocenské), tj. o 2,6 %. **Od počátku roku 2013** bylo na dávkách nemocenského pojištění vyplaceno cca **10,5 mld. Kč**, oproti stejnému období roku 2012 se jednalo o nárůst o 374,2 mil. Kč (o 3,7 %). Celkové **čerpání ve vztahu k částce státního rozpočtu** (20 135 mil. Kč) činilo na konci června 2013 cca **52,2 %**.

Náklady na **nemocenské** se v **červnu 2013 meziročně zvýšily** o 3,8 % na **993,1 mil. Kč**. Na nemocenské bylo od **počátku roku 2013** vyplaceno 6 445,2 mil. Kč, tj. o 236,5 mil. Kč (o 3,8 %) více než ve stejném období předchozího roku.

V červnu 2013 bylo v průměru **z 1 000 pojištěnců** (zaměstnanci a nemocensky pojištění OSVČ) cca **33 osob dočasně práce neschopných**. Denně chybělo na pracovištích z důvodu dočasné pracovní neschopnosti v průměru cca **150,5 tis. osob**, což bylo o 3,2 % (o 4,6 tis.) více než v červnu 2012 (viz tab. 2.1).

Počet otevřených případů na začátku června 2013 mírně rostl, od druhého týdne stagnoval (tento vývoj a srovnání s předešlými roky zachycuje graf 2.1).

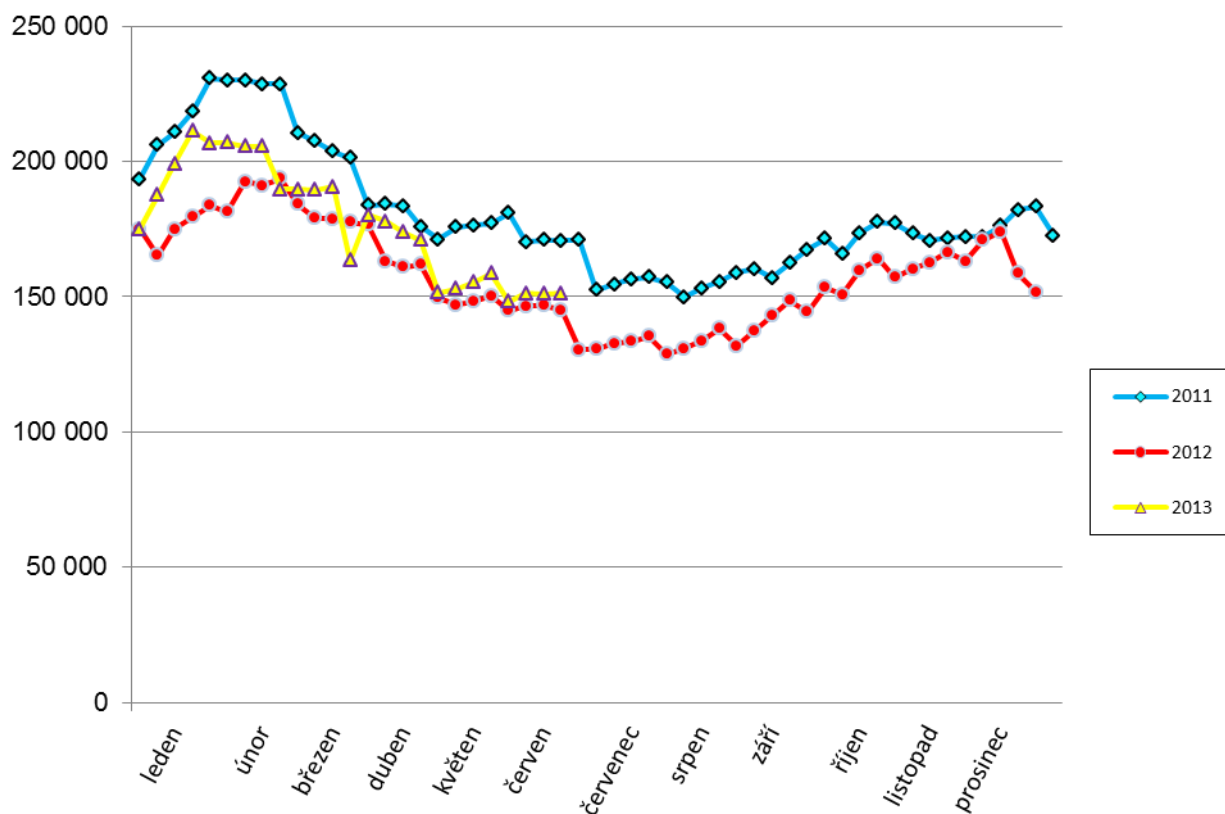
Tab. 2.1: Otevřené případy dočasné pracovní neschopnosti

Vybrané skupiny diagnóz	Průměrný počet práce neschopných		Meziroční index v %	Průměrný denní stav práce neschopných na 1000 pojištěnců *		Meziroční index v %
	červen 2012	červen 2013		červen 2012	červen 2013	
Nemoci oběhové soustavy	8 197	8 721	106,4	1,8	1,9	105,6
Nemoci dýchací soustavy	15 881	18 990	119,6	3,4	4,2	123,5
<i>z toho chřipka</i>	<i>1 455</i>	<i>1 741</i>	<i>119,7</i>	<i>0,3</i>	<i>0,4</i>	<i>133,3</i>
Nemoci trávicí soustavy	7 662	7 909	103,2	1,7	1,7	100,0
Nemoci pohybové soustavy	38 206	41 272	108,0	8,3	9,0	108,4
Úrazy, otravy	24 487	24 733	101,0	5,3	5,4	101,9
CELKEM - všechny diagnózy	145 863	150 465	103,2	31,6	32,9	104,1

Zdroj: ČSSZ - SEE06

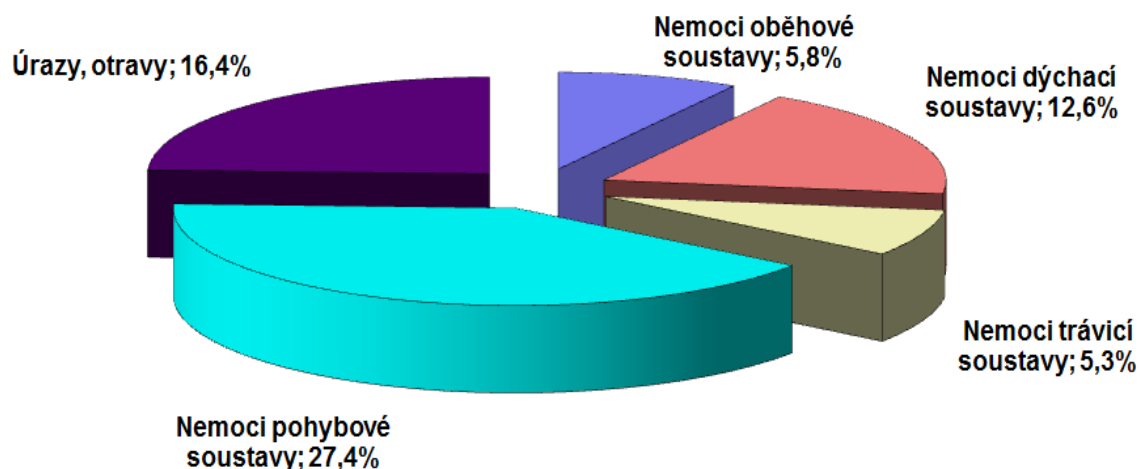
*) Pojištěnci - součet pojistných vztahů a nemocensky pojištěných OSVČ.

Graf 2.1: Vývoj počtu práce neschopných v letech 2011 až 2013

Nejčtenějším důvodem dočasné pracovní neschopnosti byly v červnu 2013 **nemoci pohybové soustavy** (27,4 %), následovaly **úrazy a otravy** (16,4 %) a na třetím místě nemoci dýchací soustavy (12,6 %) – z toho 1,2 % s diagnózou chřipka. Rozložení počtu případů dočasné pracovní neschopnosti podle diagnóz bylo v jednotlivých týdnech měsíce června téměř stabilní. Ve srovnání se stejným měsícem roku 2012 došlo k největšímu zvýšení podílu u skupiny nemocí dýchací soustavy – o 1,7 p. b. (z toho u diagnózy chřipka došlo ke zvýšení o 0,2 p. b) a také u nemocí pohybové soustavy – o 1,2 p. b. Relativní zastoupení hlavních skupin diagnóz v červnu 2013 je zachyceno v grafu 2.2.

Graf 2.2: Podíly vybraných skupin diagnóz z celkového počtu práce neschopných v červnu 2013

Výdaje na **peněžitou pomoc v mateřství** dosáhly v **červnu 2013** cca **602,2 mil. Kč**, tj. ve srovnání s **červnem 2012** o 1,0 mil. Kč (o 0,2 %) více. **Za leden až červen 2013** bylo vynaloženo na tuto dávku 3 551,8 mil. Kč, tj. o 40,6 mil. Kč (tj. o 1,2 %) více než ve stejném období roku 2012.

Ošetrovné bylo v **červnu 2013** vyplaceno ve výši **54,6 mil. Kč**, tj. meziročně o 4,3 mil. Kč (o 8,5 %) více. Na ošetrovné bylo od počátku roku 2013 vyplaceno 504,6 mil. Kč, tj. meziročně o 97,0 mil. Kč (tj. o 23,8 %) více.

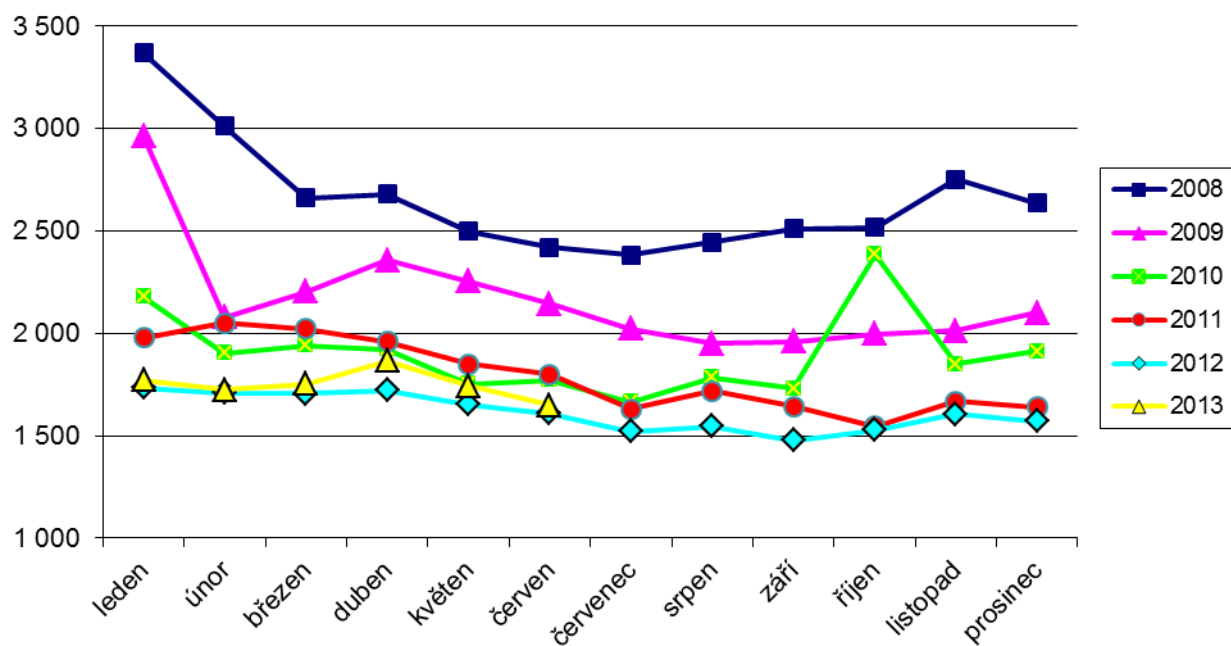
Výdaje na **vyrovnávací příspěvek v těhotenství a mateřství** činily v **červnu 2013** cca 0,5 mil. Kč, což byla stejná částka jako v červnu 2012. Od počátku roku 2013 bylo na tuto dávku vyplaceno 3,4 mil. Kč.

Tabulka 2.2: Výdaje na dávky nemocenského pojištění

Dávka nemocenského pojištění	Vyplaceno v období (v mil. Kč)		Meziroční index v %	Vyplaceno od počátku roku (v mil. Kč)		Meziroční index v %
	červen 2012	červen 2013		2012	2013	
Nemocenské	956,8	993,1	103,8	6 208,7	6 445,2	103,8
Ošetrovné	50,3	54,6	108,5	407,6	504,6	123,8
Vyrovnávací příspěvek v těhotenství a mateřství	0,5	0,5	100,0	3,2	3,4	106,3
Peněžitá pomoc v mateřství	601,2	602,2	100,2	3 511,2	3 551,8	101,2
CELKEM	1 608,9	1 650,4	102,6	10 130,7	10 504,9	103,7

Zdroj: ČSSZ (bilanční tabulky)

Graf 2.3: Výdaje na dávky nemocenského pojištění (v mil. Kč)

Poznámka: meziměsíční nárůst výdajů v říjnu 2010 byl způsoben doplatky peněžitě pomoci v mateřství

3) Vývoj vyplacených dávek v rámci podpory v nezaměstnanosti

V červnu 2013 dosáhly výdaje související s podporou v nezaměstnanosti **747,9 mil. Kč**. Proti stejnému měsíci roku 2012 bylo vynaloženo o 94,4 mil. Kč (o 14,4 %) více. Z hlediska vývoje od počátku roku 2013 **vzrostly náklady na podpory v nezaměstnanosti meziročně o více než 0,5 mld. Kč** (tj. o 10,7 %) **na 5 346,0 mil. Kč**. **Ve vztahu k částce státního rozpočtu** (9 800 mil. Kč) činilo na konci června 2013 reálné čerpání **54,6 %**.

Podle vývoje na bankovních účtech ČNB dosáhnou výdaje na podpory v nezaměstnanosti v červenci 2013 částky cca **695 mil. Kč**.

V červnu 2013 se situace na trhu práce meziměsíčně mírně zlepšila – **podíl nezaměstnaných osob** (vztažen k počtu obyvatel ve věku 15 až 64 let) **klesl oproti květnu 2013 o 0,2 p. b. na 7,3 %**, oproti červnu 2012 byl naopak vyšší o 0,9 p. b. **Celkový počet uchazečů o zaměstnání k 30. 6. 2013 činil cca 540,5 tis.** (meziměsíčně klesl o 7,0 tis. uchazečů). **Počet uchazečů, kteří měli v červnu 2013 nárok na podporu v nezaměstnanosti** (ukazatel, který významně ovlivňuje výši vynaložených prostředků na podpory v nezaměstnanosti), dosáhl cca **108,9 tis.**, tj. 20,2 % všech osob vedených v evidenci Úřadu práce ČR. Oproti červnu 2012 byl tento počet vyšší o 19,8 tis. uchazečů, oproti květnu 2013 naopak klesl o 5,7 tis. (o 5,0 %).

Tabulka 3.1: Výdaje na podpory v nezaměstnanosti

	Vyplaceno v období (v mil. Kč)		Meziroční index v %	Vyplaceno od počátku roku (v mil. Kč)		Meziroční index v %
	červen 2012	červen 2013		2012	2013	
Podpory v nezaměstnanosti	708,7	742,5	104,8	4 159,8	5 285,5	127,1
Podpory při rekvalifikaci ZP v pracovní rehabilitaci	0,0	0,0	x	0,0	0,4	x
Kompenzace odbytného, odchodného a odstupného*	5,7	5,1	89,5	18,9	36,9	195,2
Refundace podpor v nezaměstnanosti**	0,0	0,0	x	0,0	21,4	x
Ostatní	-0,8	0,2	x	-3,5	1,8	x
DÁVKY CELKEM***	653,5	747,9	114,4	4 828,7	5 346,0	110,7

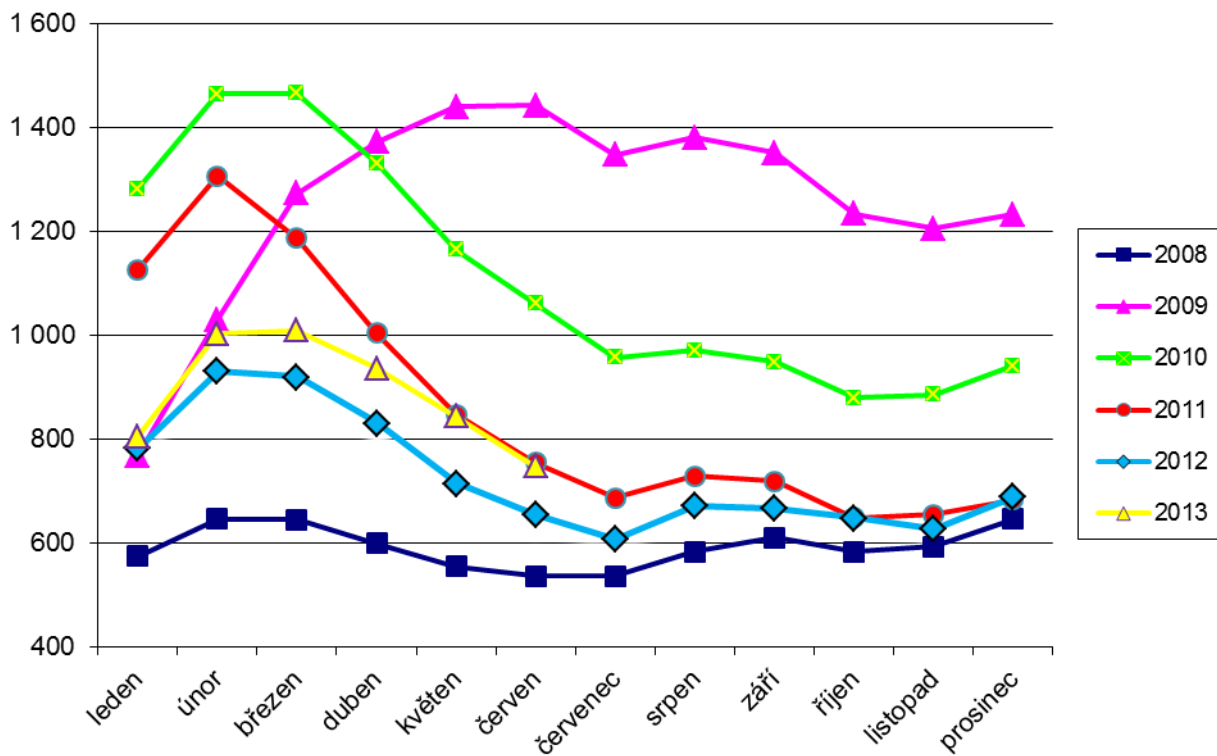
Zdroj: MPSV – odbor 62

* od počátku roku 2012 jsou součástí dávkových výdajů kompenzace poskytované Úřadem práce na základě §44b zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů (jedná se o kompenzace odchodného, odbytného nebo odchodného, které nebylo zaměstnavatelem uchazeči o zaměstnání vyplaceno),

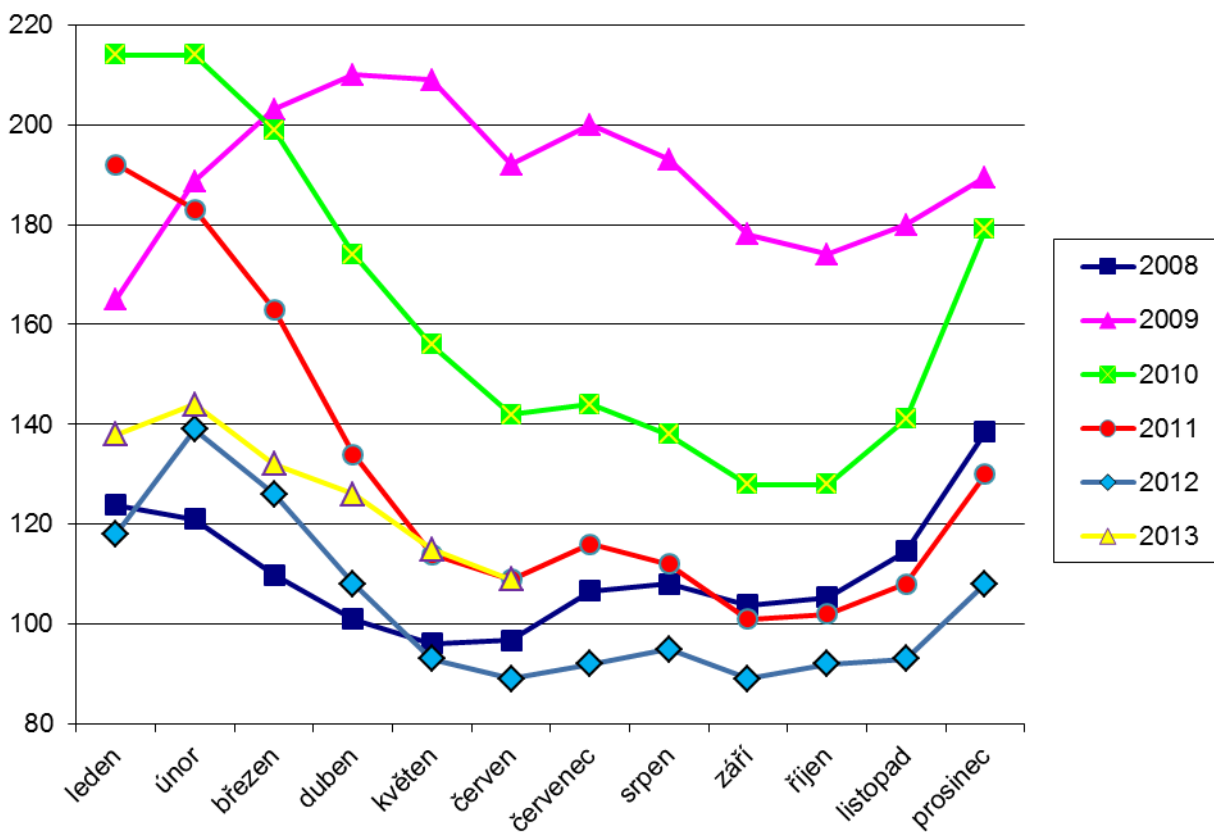
** refundace výplat podpor v nezaměstnanosti do zahraničí,

*** bez poštovního a bankovního

Graf 3.1: Výdaje na pasivní politiku zaměstnanosti (v mil. Kč)

Graf 3.2: Počet uchazečů o zaměstnání s podporou v nezaměstnanosti (v tis.)

4) Vývoj výdajů na dávky ze systému pomoci v hmotné nouzi, dávky pro osoby se zdravotním postižením a příspěvek na péči

Celková finanční částka vyplacená na dávky pomoci v hmotné nouzi dosáhla v červnu 2013 výše 894,6 mil. Kč, tj. meziročně o 252,2 mil. Kč (o 39,3 %) více. Oproti květnu 2013 došlo rovněž k nárůstu výdajů, a to o 3,7 mil. Kč (způsobeno meziměsíčním zvýšením výdajů na mimořádnou okamžitou pomoc, viz níže; naopak u příspěvku na živobytí a doplatku na bydlení došlo k poklesu výdajů). Od počátku roku 2013 činily výdaje na dávky pomoci v hmotné nouzi 5 075,0 mil. Kč, tj. meziročně více o 1 448,2 mil. Kč (o 39,9 %).

Ve vztahu k státnímu rozpočtu, který na rok 2013 počítá s výdaji na dávky pomoci v hmotné nouzi ve výši 7 500 mil. Kč, bylo výše uvedené **čerpání na konci června 2013** na úrovni **67,7 % státního rozpočtu**.

Příspěvek na živobytí je základní dávkou pomoci v hmotné nouzi, která řeší nedostatečný příjem domácností k zabezpečení výživy a ostatních základních osobních potřeb (kromě bydlení). **Počet příspěvků na živobytí** vyplacených v červnu 2013 činil **150,2 tis.**, tj. o 32,4 tis. více (o 27,5 %) než v červnu 2012, přičemž objem finančních prostředků vynaložených na tuto dávku dosáhl výše **619,4 mil. Kč** (meziročně o 121,0 mil. Kč (o 24,3 %) více, naopak meziměsíčně o 15,7 mil. Kč (o 2,5 %) méně). **Od počátku roku 2013** bylo na příspěvku na živobytí vyplaceno celkem **3 653,0 mil. Kč**, tj. o 851,5 mil. Kč (**o 30,4 %**) více než ve stejném období minulého roku. Důvodem tohoto meziročního nárůstu je zejména vysoký počet uchazečů o zaměstnání bez nároku na podporu v nezaměstnanosti a příjmová situace domácností.

Doplatek na bydlení představuje dávku, kterou stát zvyšuje nedostatečný příjem osoby či rodiny k uhrazení nákladů na bydlení. **Počet doplatků na bydlení** vyplacených v červnu 2013 činil **62,5 tis.**, tj. o 21,6 tis. (o 52,8 %) více než v červnu 2012. Objem finančních prostředků vynaložených na doplatku na bydlení dosáhl objemu **224,0 mil. Kč**, tj. meziročně o 94,4 mil. Kč (o 72,8 %) více (oproti květnu 2013 však o 17,2 mil. Kč (o 7,1 %) méně). **Za leden až červen roku 2013** byla tato dávka vyplacena v celkové výši **1 300,3 mil. Kč**, ve stejném období minulého roku se jednalo o 739,6 mil. Kč, to představuje **nárůst** o 560,7 mil. Kč (**o 75,8 %**). Meziroční zvýšení počtu vyplacených dávek a nákladů na tuto dávku bylo způsobeno obdobnými faktory jako v případě příspěvku na živobytí. Z hlediska forem bydlení byl tento růst zaznamenán ve všech formách, zejména u nájemního bydlení a v jiných formách bydlení (z toho především na ubytovnách).

Mimořádná okamžitá pomoc – je pomocí v situacích nepříznivého a mimořádného charakteru, kdy je potřeba poskytnout pomoc bezprostředně (hrozba vážné újmy na zdraví, vážná mimořádná událost, ohrožení sociálním vyloučením, nedostatečnost příjmů). V červnu 2013 činil počet vyplacených dávek mimořádné okamžité pomoci cca **7,7 tis.**, tj. o 1,7 tis. více (o 28,3 %) než v červnu 2012. V objemu vyplacených finančních prostředků došlo k meziročnímu zvýšení o 36,8 mil. Kč (o 255,6 %) na částku **51,2 mil. Kč** (obvyklá výše měsíčních výdajů na mimořádnou okamžitou pomoc dosahuje cca 12 až 16 mil. Kč). K tomuto výraznému zvýšení výdajů došlo v souvislosti s řešením následků **červnových povodní**. Z důvodu postižení vážnou mimořádnou událostí bylo v červnu 2013 vyplaceno 34,4 mil. Kč, na úhradu nákladů spojených s pořízením nebo opravou nezbytných základních předmětů dlouhodobé potřeby 7,2 mil. Kč. Za leden až červen 2013 činily výdaje na mimořádnou okamžitou pomoc 121,8 mil. Kč, tj. meziročně o 36,1 mil. Kč (o 42,1 %) více.

Dávky pro osoby se zdravotním postižením byly v červnu 2013 vyplaceny v celkové výši **154,4 mil. Kč**, od počátku roku 2013 se jednalo o **922,3 mil. Kč**, tj. o 249,6 mil. Kč (o 37,1 %) více než ve stejném období minulého roku. Tento výrazný meziroční nárůst výdajů byl způsoben pozdějším náběhem výplat nových typů dávek v minulém roce (příspěvek na mobilitu vyplácen od února 2012, příspěvek na zvláštní pomůcku až od března 2012). V uvedené celkové částce výdajů se promítají výplaty:

- **příspěvku na mobilitu** (v červnu 2013 vyplaceno **233,4 tis. dávek** v objemu **92,9 mil. Kč**),
- **příspěvku na zvláštní pomůcku** (v červnu 2013 vyplaceno **517 příspěvků** ve výši **61,4 mil. Kč**) a
- **dávek pro těžce zdravotně postižené občany** přiznaných podle vyhlášky MPSV č. 182/1991 Sb. (v červnu 2013 bylo vyplaceno cca 0,1 mil. Kč).

Výdaje na dávky pro osoby se zdravotním postižením činily ke konci června 2013 cca **39,7 % z částky uvedené ve státním rozpočtu na rok 2013** (2 326,0 mil. Kč).

Příspěvek na péči - náleží těm lidem, kteří jsou především z důvodu nepříznivého zdravotního stavu závislí na pomoci jiné osoby při zvládnutí základních životních potřeb. V červnu 2013 bylo na tuto dávku **vyplaceno 1 598,4 mil. Kč**, tj. o 47,8 mil. Kč (o 3,1 %) více než v červnu 2012 (viz graf 4.3). Od počátku roku 2013 bylo na příspěvku na péči **vyplaceno 9 614,8 mil. Kč**, tj. meziročně o 592,8 mil. Kč více (o 6,6 %).

Výdaje na příspěvek na péči činily ke konci června 2013 cca **46,9 % z částky uvedené ve státním rozpočtu na rok 2013** (20 490,0 mil. Kč).

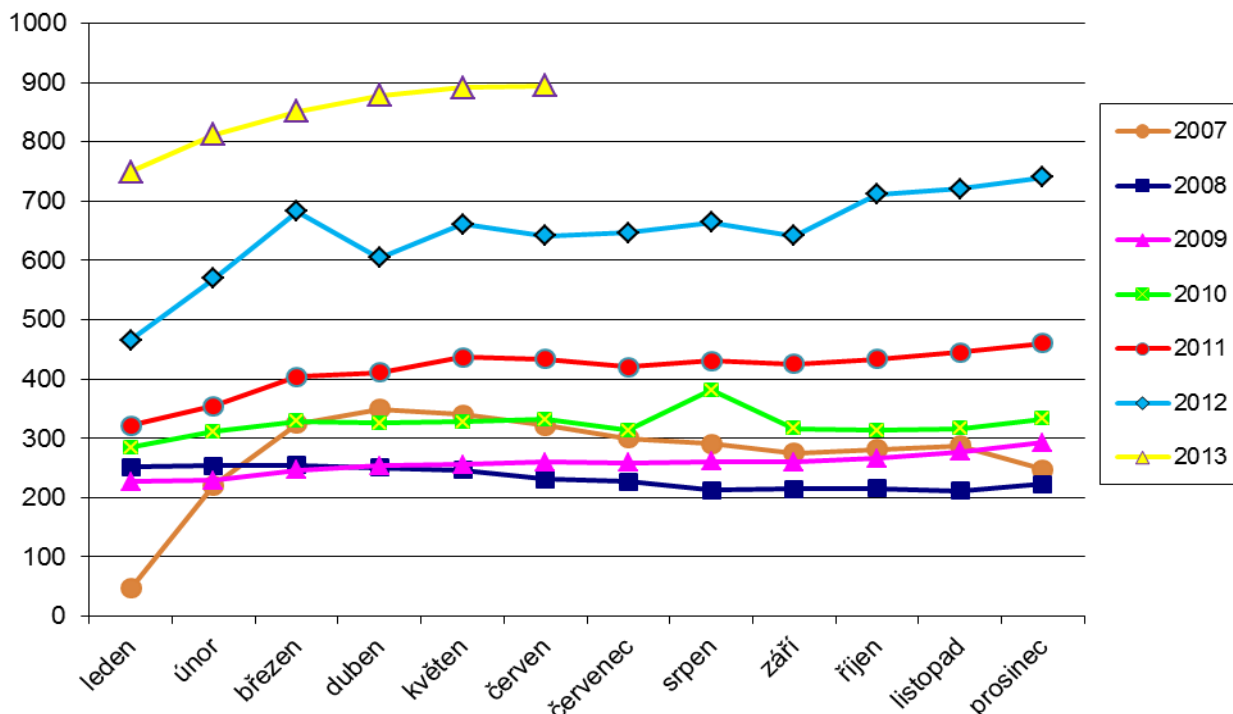
Tabulka 4.1: Výdaje na dávky pomoci v hmotné nouzi, dávky pro osoby se zdravotním postižením a příspěvek na péči

	Vyplaceno v měsíci (v mil. Kč)		Meziroční index v %	Vyplaceno od počátku roku (v mil. Kč)		Meziroční index v %
	červen 2012	červen 2013		2012	2013	
Dávky pomoci v hmotné nouzi:	642,4	894,6	139,3	3 626,8	5 075,0	139,9
- příspěvek na živobytí	498,4	619,4	124,3	2 801,5	3 653,0	130,4
- doplatek na bydlení	129,6	224,0	172,8	739,6	1 300,3	175,8
- mimořádná okamžitá pomoc	14,4	51,2	355,6	85,7	121,8	142,1
Dávky pro zdravotně postižené	131,4	154,4	117,5	672,7	922,3	137,1
- příspěvek na mobilitu	94,2	92,9	98,6	445,0	560,0	125,8
- příspěvek na zvl. pomůcku	37,2	61,4	165,1	79,8	359,2	450,1
- ostatní*	9,1	0,1	1,1	147,9	3,1	2,1
Příspěvek na péči	1 550,6	1 598,4	103,1	9 022,0	9 614,8	106,6

Zdroj: JVM

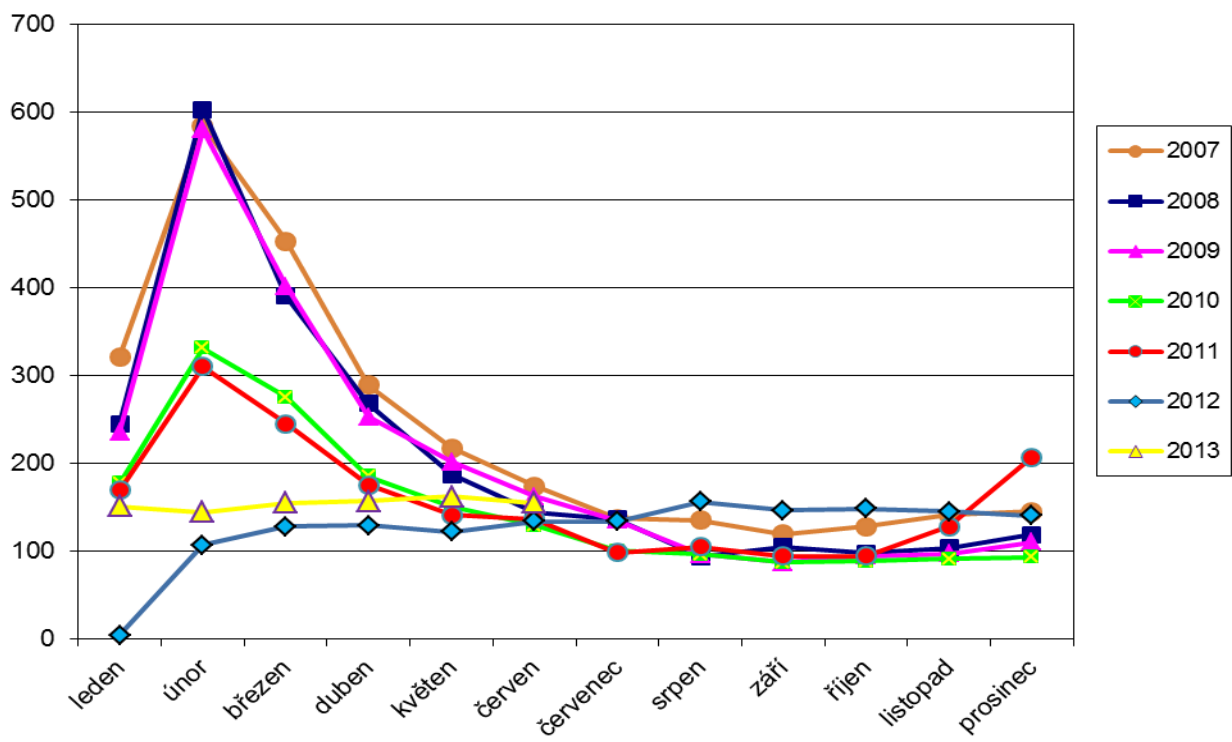
* zahrnuje výdaje ÚP ČR a obcí (v roce 2012) na dávky pro těžce zdravotně postižené občany přiznané podle vyhlášky MPSV č. 182/1991 Sb.

Graf 4.1: Výdaje na dávky pomoci v hmotné nouzi (v mil. Kč)

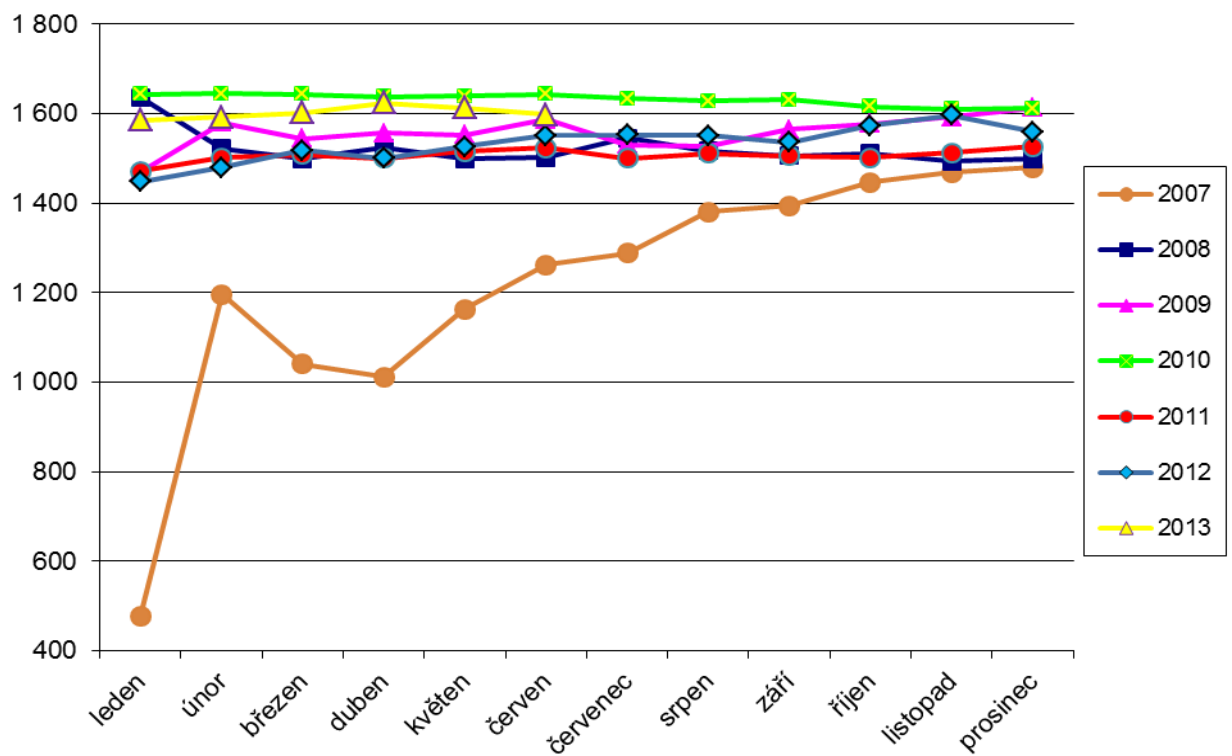
Poznámka: nižší úroveň měsíčních výdajů na počátku roku 2007 je dána zavedením (náběhem) nového systému pomoci v hmotné nouzi od ledna 2007; zvýšení výdajů v srpnu 2010 bylo způsobeno řešením následků povodňových škod v Libereckém a Ústeckém kraji (výplata mimořádné okamžité pomoci); nárůst výdajů v březnu 2012 byl způsoben kumulací výplat dávek přiznaných za předchozí měsíce (souvisí s náběhem sociální reformy I.)

Graf 4.2: Výdaje na dávky pro osoby se zdravotním postižením (v mil. Kč)

Poznámka: vyšší výdaje v únoru a březnu (do roku 2011) byly způsobeny zvýšeným počtem vyplacených jednorázových dávek (především příspěvku na provoz motorového vozidla)

Graf 4.3: Výdaje na příspěvek na péči (v mil. Kč)

Poznámka: nižší úroveň měsíčních výdajů v roce 2007 je dána zavedením (náběhem) příspěvku na péči od ledna 2007

5) Dávky státní sociální podpory a pěstounské péče – vybrané údaje o počtu a objemu vyplacených dávek

V červnu 2013 bylo vyplaceno celkem cca **1 007,9 tis. dávek** státní sociální podpory a pěstounské péče, tj. o cca 20,5 tis. více (o 2,1 %) než ve stejném období předchozího roku (viz tabulka 5.1). Tento nárůst byl způsoben zejména zvýšením počtu vyplacených příspěvků na bydlení (meziročně o 33,1 tis.). Výdaje na dávky státní sociální podpory a pěstounské péče dosáhly v červnu 2013 výše **cca 3,2 mld. Kč**, tj. o 165,7 mil. Kč více než v červnu 2012, a to především z důvodu meziročního navýšení výdajů na příspěvek na bydlení (o 147,3 mil. Kč) a na odměnu pěstouna (o 54,8 mil. Kč). **Za první polovinu roku 2013 bylo na dávkách státní sociální podpory a pěstounské péče vyplaceno celkem 18,7 mld. Kč**, oproti stejnému období loňského roku se jednalo o nárůst o 790,9 mil. Kč (o 4,4 %), a to zejména v důsledku (jak je uvedeno výše) nárůstu výdajů na příspěvek na bydlení a odměnu pěstouna.

Ve vztahu k upravenému státnímu rozpočtu, který na rok 2013 počítá s výdaji na dávky státní sociální podpory a pěstounské péče ve výši 37 153,0 mil. Kč, bylo uvedené čerpání na konci června 2013 na úrovni **50,2 % státního rozpočtu**.

Přídavek na dítě – v červnu 2013 bylo vyplaceno **477,3 tis. dávek** (tj. 47,4 % všech dávek státní sociální podpory a pěstounské péče), tj. meziročně o 0,4 % méně (v červnu 2012 se jednalo o cca 479,2 tis.), přičemž výdaje na tuto dávku dosáhly výše **285,5 mil. Kč**, tj. o 1,5 mil. Kč méně (o 0,5 %) než v červnu 2012. Celkem se za prvních šest měsíců roku 2013 vyplatilo na přídavku na dítě 1 712,9 mil. Kč, což představuje nárůst oproti stejnému období loňského roku o 6,3 mil. Kč (o 0,4 %).

Příspěvek na bydlení – počet vyplacených dávek dosáhl v červnu 2013 cca **208,8 tis.** a meziročně vzrostl o 33,1 tis. (tj. o 18,8 %). Objem prostředků pro příjemce této dávky rovněž meziročně vzrostl, a to o 147,3 mil. Kč (o 28,1 %) na **671,5 mil. Kč**. Od počátku roku 2013 bylo vyplaceno 3 573,7 mil. Kč, to znamenalo nárůst o 753,2 mil. Kč (o 26,7 %) oproti loňskému roku. Pokračující nárůst počtu vyplacených dávek a výdajů na tuto dávku je důsledkem stanovení vyšších normativů pro propočty této dávky a příjmové situace některých typů domácností.

Rodičovský příspěvek – počet vyplacených dávek meziročně v červnu 2013 klesl o 12,6 tis. na **298,2 tis.**, tj. o 4,1 %. Rovněž v případě výdajů byl zaznamenán pokles, a to o 53,1 mil. Kč (o 2,5 %) na **2 044,4 mil. Kč**. Celkem bylo v 1. pololetí 2013 vyplaceno 12 328,5 mil. Kč, tj. o 279,4 mil. Kč (tj. o 2,2 %) méně než ve stejném období předchozího roku, a to zejména v souvislosti s průběžným poklesem porodnosti a také o rodiče, kteří čerpali příspěvek ve zkrácené dvouleté variantě.

Porodné – v červnu 2013 obdrželo tuto dávku, kterou stát přispívá na náklady související s narozením dítěte, cca **1,0 tis.** matek. Jejich počet byl přibližně stejný jako v červnu 2012. Suma vyplacená na tuto dávku ve výši **13,4 mil. Kč** byla meziročně vyšší, a to o 0,5 mil. Kč (o 3,9 %). Od počátku roku 2013 bylo na porodném vyplaceno 75,2 mil. Kč, tj. meziročně o 3,9 mil. Kč (o 5,5 %) více.

Pohřebné – touto dávkou stát přispívá na náklady spojené s vypravením pohřbu nezaopatřeného dítěte nebo při úmrtí rodiče nezaopatřeného dítěte. V červnu 2013 bylo vyplaceno **275 dávek pohřebného** při celkových nákladech cca **1,4 mil. Kč**, což byla přibližně stejná částka jako v červnu 2012. Od počátku roku 2013 činily výdaje na pohřebné cca 7,4 mil. Kč.

Dávky pěstounské péče skládající se z příspěvku na potřeby dítěte, odměny pěstouna, příspěvku při převzetí dítěte, příspěvku na zakoupení osobního motorového vozidla a příspěvku při ukončení pěstounské péče, jsou od ledna 2013 upraveny zákonem č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí (do konce roku 2012 zákonem č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře).

V červnu 2013 byl zaznamenán vzestup celkového počtu těchto dávek (meziročně o cca 2,0 tis. na **22,3 tis.**, tj. o 9,9 %, a to v souvislosti s nárůstem počtu vyplacených dávek - odměn pěstouna a příspěvku na úhradu potřeb dítěte, viz tabulka 5.1). V objemu vyplacených finančních prostředků se rovněž jednalo o meziroční zvýšení, a to o cca 72,5 mil. Kč, tj. o 69,6 %, na **176,7 mil. Kč**. Tento vývoj souvisí především s výše zmiňovanou novou právní úpravou, v důsledku které došlo ke zvýšení částek odměny pěstouna. Od počátku roku 2013 se celkem vyplatilo na dávkách pěstounské péče 964,3 mil. Kč, oproti stejnému období roku 2012 se jednalo o nárůst o 358,4 mil. Kč (tj. o 59,2 %).

Tabulka 5.1: Výdaje na dávky státní sociální podpory a pěstounské péče

Typ dávky	Počet vyplacených dávek (v tis.)		Meziroční index v %	Vyplaceno v období (v mil. Kč) ¹⁾		Meziroční index v %	Vyplaceno od počátku roku (v mil. Kč) ¹⁾		Meziroční index v %	
	červen 2012	červen 2013		červen 2012	červen 2013		2012	2013		
Přídavek na dítě	479,2	477,3	99,6	287,0	285,5	99,5	1 706,6	1 712,9	100,4	
Příspěvek na bydlení	175,7	208,8	118,8	524,2	671,5	128,1	2 820,5	3 573,7	126,7	
Rodičovský příspěvek	310,8	298,2	95,9	2 097,5	2 044,4	97,5	12 607,9	12 328,5	97,8	
Porodné	1,0	1,0	100,0	12,9	13,4	103,9	71,3	75,2	105,5	
Pohřebné ²⁾	0,3	0,3	100,0	1,4	1,4	100,0	7,8	7,4	94,9	
Dávky pěstounské péče	příspěvek na úhradu potřeb dítěte	11,2	12,5	111,6	53,6	67,5	125,9	311,4	382,8	122,9
	odměna pěstouna	9,0	9,6	106,7	49,1	103,9	211,6	285,0	548,5	192,5
	příspěvek při převzetí dítěte ²⁾	0,1	0,2	x	1,2	2,1	175,0	7,5	9,1	121,3
	příspěvek na zakoupení os. motorového vozidla ^{2,3)}	0,0	0,0	x	0,3	2,3	x	2,0	20,3	x
	příspěvek při ukončení pěst. péče ⁴⁾	x	0,0	x	x	0,9	x	x	3,6	x
CELKEM ⁵⁾	987,4	1 007,9	102,1	3 026,9	3 192,6	105,5	17 869,6	18 660,5	104,4	

1) bez převodů z depozitního účtu a na příjmový účet SR,

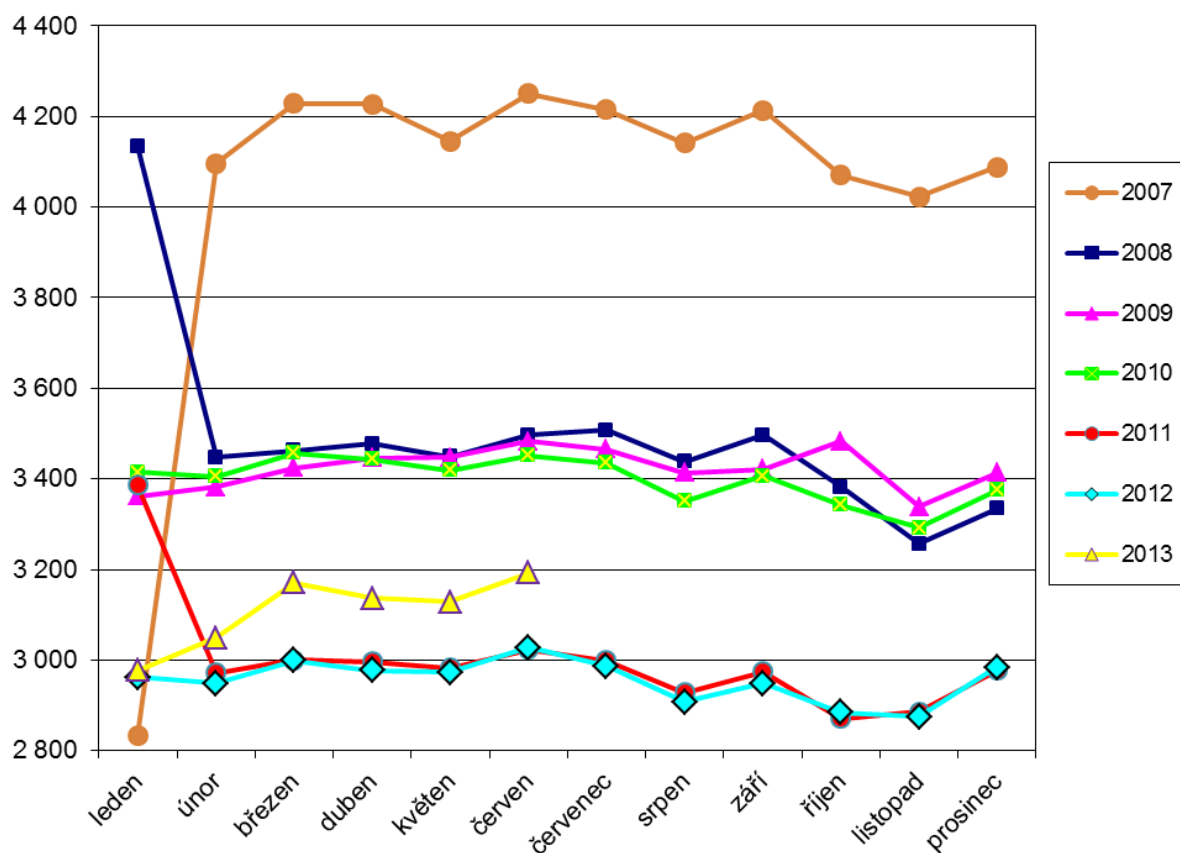
2) z důvodu velmi malého počtu vyplacených dávek a z důvodu zaokrouhlení není hodnota meziročního indexu uvedena,

3) výrazné meziroční zvýšení výdajů na tuto dávku (viz meziroční index) souvisí se změnou legislativy účinné od ledna 2013, kdy došlo k rozšíření okruhu osob s nárokem na tuto dávku (nově mohou nárok uplatit osoby, které mají v pěstounské péči nejméně tři děti; do konce roku 2012 se jednalo o pěstouny s nejméně čtyřmi dětmi),

4) příspěvek byl zaveden k 1. lednu 2013 (v červnu 2013 bylo vyplaceno 35 těchto příspěvků ve výši 875 tis. Kč),

5) včetně údajů za sociální příplatek, který byl od počátku roku 2012 zrušen (nicméně ještě v lednu 2012 vyplaceno podle právní úpravy platné do konce roku 2011 cca 15 tis. příplateků v objemu 48 mil. Kč, v únoru 2012 se jednalo o 1,1 tis. příplateků za cca 2 mil. Kč, v březnu 2012 to bylo cca 0,6 tis. příplateků za 0,8 mil. Kč, v dubnu 2012 cca 0,2 tis. příplateků, v květnu a červnu 2012 se jednalo pouze o cca 0,1 tis. příplateků)

Graf 5.1: Výdaje na dávky státní sociální podpory a pěstounské péče (v mil. Kč)

Poznámka: nižší úroveň měsíčních výdajů v lednu 2007 je způsobena výplatami dávek ještě podle předchozí legislativní úpravy platné do konce roku 2006 (výrazné navýšení měsíčních výdajů od února 2007 je zapříčiněno především zcela novou konstrukcí rodičovského příspěvku); od února 2008 je úroveň výdajů ovlivněna přijatými úspornými opatřeními v rámci reformy veřejných rozpočtů, od února 2011 dalšími úspornými kroky (výrazné omezení nároku na porodné a na sociální příplatek – od ledna 2012 došlo ke zrušení této dávky, úpravy rodičovského příspěvku)

6) Souhrnný přehled vývoje výdajů na sociální dávky a příjmů z pojistného

Tabulka 6.1 shrnuje vývoj výdajů jednotlivých dávkových systémů resortu MPSV ČR uvedených v kapitolách 1 až 5 tohoto materiálu (meziroční srovnání včetně komparace ve vztahu k aktuálním částkám státního rozpočtu).

Tabulka 6.1: Vývoj výdajů dávkových systémů resortu MPSV ČR

Dávkový systém	Vyplaceno v období (v mil. Kč)		Meziroční index v %	Vyplaceno od začátku roku (v mil. Kč)		Meziroční index v %	Státní rozpočet k 31. 6. 2013 (v mil. Kč)	Čerpání rozpočtu od začátku roku v %
	červen 2012	červen 2013		2012	2013			
Dávky důchodového pojištění ¹⁾	30 683,6	30 393,1	99,1	182 818,4	179 407,1	98,1	383 493,1	46,8
Dávky nemocenského pojištění	1 608,9	1 650,4	102,6	10 130,7	10 504,9	103,7	20 135,0	52,2
Podpory v nezaměstnanosti	653,5	747,9	114,4	4 828,7	5 346,0	110,7	9 800,0	54,6
Příspěvek na péči	1 550,6	1 598,4	103,1	9 022,0	9 614,8	106,6	20 490,0	46,9
Dávky pomoci v hmotné nouzi	642,4	894,6	139,3	3 626,8	5 075,0	139,9	7 500,0	67,7
Dávky pro osoby se zdravotním postižením	131,4	154,4	117,5	672,7	922,3	137,1	2 326,0	39,7
Dávky státní sociální podpory a pěstounské péče ²⁾	3 026,9	3 192,6	105,5	17 869,6	18 660,5	104,4	37 153,0	50,2
CELKEM	38 297,3	38 631,4	100,9	228 968,9	229 530,6	100,3	480 897,1	47,7

1) uvedeny jsou pouze dávkové výdaje, tzn. bez záloh poštám,

2) bez převodů z depozitního účtu a na příjmový účet SR

Pojistné na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti

V červnu 2013 činily příjmy z pojistného na sociální zabezpečení a na příspěvek na státní politiku zaměstnanosti cca **30,6 mld. Kč**, tj. o 101,5 mil. Kč méně než v červnu 2012 (viz tabulka 6.2), a naopak o 325,8 mil. Kč více než v květnu 2013. V období od září 2012 do června 2013 byl zaznamenáván **meziroční pokles příjmů z pojistného** (k nárůstu plateb došlo pouze v listopadu roku 2012 a v květnu 2013). Na meziročně nižší výběr pojistného má vliv zejména pokles počtu důchodově pojištěných osob a také pokles objemu mezd a platů (v 1. čtvrtletí meziročně o 0,4 %).

Celkový **počet pojištěnců** v červnu 2013 činil cca **4 946,6 tis. osob** (v tom 4 239,1 tis. zaměstnanců a 707,5 tis. OSVČ platících zálohy na důchodové pojištění), v červnu 2012 se jednalo o 5 004,2 tis., tzn. meziroční pokles o 57,6 tis. pojištěnců (z toho zaměstnanci o 28,9 tis., OSVČ o 28,7 tis.).

Tabulka 6.2: Meziroční srovnání příjmů z pojistného

	Příjmy z pojistného (v mil. Kč)		Meziroční index v %	Rozdíl (v mil. Kč)
	červen 2012	červen 2013		
Důchodové pojištění	27 424,1	27 322,4	99,6	-101,7
Nemocenské pojištění	2 113,4	2 117,6	100,2	4,2
<i>Důchodové a nemocenské pojištění</i>	29 537,5	29 440,1	99,7	-97,4
Příspěvek na SPZ	1 174,7	1 170,6	99,7	-4,1
CELKEM	30 712,2	30 610,7	99,7	-101,5

Zdroj: ČSSZ

Z hlediska **porovnání příjmů z pojistného na důchodové a nemocenské pojištění a adekvátních výdajů za leden až červen 2013** činil rozdíl - **19,1 mld. Kč**. Ve srovnání se stejným obdobím roku 2012 se jednalo o snížení salda o cca 3,2 mld. Kč (viz tabulka 6.3). Zatímco systém nemocenského pojištění hospodařil na konci června 2013 s přebytkem ve výši cca 1,9 mld. Kč, deficit důchodového pojištění dosáhl - 20,9 mld. Kč.

Vezmeme-li v úvahu vliv výběru příspěvku na státní politiku zaměstnanosti a výdajů na tuto politiku (výdaje na pasivní a aktivní politiku zaměstnanosti včetně prostředků z ESF, výdaje na insolventnost a příspěvek na podporu zaměstnávání osob se zdravotním postižením) výše uvedený rozdíl by se zvýšil o téměř 1,8 mld. Kč.

Tabulka 6.3: Srovnání dosavadních příjmů z pojistného s adekvátními výdaji státního rozpočtu

	Výběr pojistného za leden až červen (v mil. Kč)		Meziroční index v %	Výdaje za leden až červen (v mil. Kč)		Meziroční index v %	Rozdíl mezi výběrem a výdaji za leden až červen (v mil. Kč)	
	rok 2012	rok 2013		rok 2012	rok 2013		rok 2012	rok 2013
Důchodové pojištění*	161 669,9	160 375,8	99,2	186 234,7	181 321,8	97,4	-24 564,8	-20 946,0
Nemocenské pojištění	12 413,3	12 390,3	99,8	10 130,7	10 504,9	103,7	2 282,6	1 885,4
<i>Důchodové a nemocenské pojištění</i>	174 083,2	172 766,1	99,2	196 365,4	191 826,7	97,7	-22 282,2	-19 060,6
Příspěvek na SPZ**	6 917,7	6 868,6	99,3	7 876,5	8 669,0	110,1	-958,8	-1 800,4
CELKEM	181 000,9	179 634,7	99,2	204 241,9	200 495,7	98,2	-23 241,0	-20 861,0

Zdroj: účetní bilance ČSSZ a sestava „Plnění rozpočtu kapitoly 313“ (odb. 62 MPSV)

* výdaje jsou uvedeny včetně záloh poštám; nižší výdaje v roce 2013 jsou ovlivněny zvýšenou zálohou na důchody poskytnutou v prosinci 2012

** státní politika zaměstnanosti (z hlediska výběru pojistného představuje příjmy z příspěvku na SPZ, ve výdajové části zahrnuje prostředky na pasivní a aktivní politiku zaměstnanosti (včetně prostředků z ESF, které nemají přímou souvislost s výběrem pojistného), dále na insolventnost a na příspěvek na podporu zaměstnávání zdravotně postižených občanů)

V souvislosti se zavedením **druhého pilíře důchodového pojištění** (důchodového spoření) byla zavedena metodika statistického sledování příjmů z pojistného na důchodové spoření (je zjišťována výše pojistného na důchodové pojištění zaměstnanců s důchodovým spořením a zaměstnanců bez tohoto spoření a objem vyměřovacích základů u obou těchto skupin zaměstnanců).

V **červnu 2013** činil **objem vyměřovacích základů zaměstnanců s důchodovým spořením cca 450 mil. Kč** a odvedené **pojistné představovalo částku cca 15,7 mil. Kč**. Od počátku roku 2013 dosáhlo pojistné za zaměstnance s důchodovým spořením cca **32,2 mil. Kč**.